יָכוֹל לֹא יַטְמֵא לַשַּׁדְרָה וְלַגּוּלְגֹּלֶת וּלְרוֹב בְּנְיָנוֹ וּלְרוֹב מְנְיָנוֹ שֶׁל קְרוּבִים אֲחֵרִים, אֲמַרְתָּ מָה אֲחוֹתוֹ מְיוּחֶדֶת שֶׁנּוּפָּהּ תָּלוּי בּוֹ – דְּהַיְינוּ, שֶׁהִיא קְרוּבָתוֹ וּמוֹטל עליו לְהִתְעַסֵּק בִּקְבוּרָתָהּ, וּמִטַּמֵּא הוּא לַשַּׁדְרָה וְלַגּוּלְגֹּלֶת וּלְרוֹב בְּנְיָנָהּ וּלְרוֹב מְנְיָנָהּ, אַף כָּל אחד מִשְּׁאָר הַקְּרוּבִים שֶׁנּוּפוֹ תָּלוּי בּוֹ – שְׁמוּטל עליו לְהִתְעַסֵּק בִּקְבוּרָתוֹ, מִיטַּמֵּא הוּא לַשַּׁדְרָה וְלַגּוּלְגֹּלֶת וּלְרוֹב בְּנְיָנוֹ וּלְרוֹב מְנְיָנוֹ. וְהֵיינוּ שאף שאין כֹּהֵן רָשָׁאי לִיטמא לְאבֶר אֶחָד, מִכָּל מָקוֹם רָשָׁאי הוּא לִיטמא כְּאֲשֶׁר עִיקַּר הַגּוּף לְפָנֵינוּ, אַף שֶׁחִסְּרִים מִמֶּנּוּ אֲבָרִים, וְהֵרִי זֶה סְתִירָה לְדִבְרֵי רַב הַסּוֹבֵר שֶׁאֵין הַכֹּהֵן רָשָׁאי לִיטמא לְקָרוֹבָיו אֶלָּא כְּאֲשֶׁר הַגּוּף שָׁלֵם לְגַמְרֵי.

מִתְּרֻצַת הַגְּמָרָא: הַהִיא נַמִּי רַבִּי יְהוּדָה הִיא, וְרַב דְּאָמַר כִּי הַאי תַּנָּא – סוֹבֵר הוּא כְּדַעַת תַּנָּא אַחֵר הָאוֹסֵר בְּזֹאת, דְּתַנְיָא, מַעֲשֶׂה שֶׁמֵּת אָבִיו שֶׁל רַבִּי יִצְחָק הַכֹּהֵן בְּגִינְזָק, וּבָאוּ וְהוֹדִיעוּהוּ לְאַחַר שָׁלֹשׁ שָׁנִים מִזְּמַן פְּטִירָתוֹ, וּבָא וְשָׁאַל אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן אֶלְישָׁע וְאַרְבָּעָה זְקֵנִים [שֶׁעִמּוֹ], הָאִם רָשָׁאי הוּא לִיטמא לְאָבִיו וְלִהוֹצִיאוֹ מִקְּבוּרוֹ כְּדֵי לְהַבִּיאוֹ לִקְבוּרֵי אֲבוֹתָיו, וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁאֵינוּ רָשָׁאי, מֵאָחַר שֶׁמִּתְּבִיבת 'לְאָבִיו' אָנוּ דּוֹרְשִׁים שֶׁהַוֹּתֹר לְכֹהֵן לִיטמא לְאָבִיו רַק בִּזְמַן שֶׁהוּא שָׁלֵם וְלֹא בִּזְמַן שֶׁהוּא חָסֵר, וּלְאַחַר שֵׁשׁ שָׁנִים וּדְאִי שֶׁאֵין הַגּוּף שָׁלֵם, וְרַב סוֹבֵר כְּדִבְרֵיהֶן:

משנה

הַמִּשְׁנָה מְפָרֶטֶת אֶת אִיסּוּרֵי הַנָּזִיר וְהַחִילּוּקִים שֶׁבֵּינֵיהֶם: שְׁלֹשָׁה מִינִין אֲסוּרִין בְּנָזִיר, חֲטוּמָאָה לִמְת, וְהַתִּגְלַחַת בִּשְׁעַר רִאשׁוֹ, וְהַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן כְּגוֹן יַיִן אוֹ גַּרְעִינֵי עֲנָבִים, וְכֹל שֶׁכֵּן עֲנָבִים עַצְמָם.

יֵשׁ חוֹמֶר בְּחֲטוּמָאָה וּבְתִגְלַחַת יותר מִבְּיוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן, שֶׁהַחֲטוּמָאָה וְהַתִּגְלַחַת סוֹתְרִין אֶת נְזִירוּתוֹ, שאם נִטְמָא אוֹ הִתְגַּלַּח מְבַטֵּל אֶת יְמֵי נְזִירוּתוֹ הַקּוֹדְמִים וְצָרִיךְ לַחְזוֹר וְלַעֲשׂוֹת יְמֵי נְזִירוּת אֲחֵרִים, וְאִילּוּ אִם עָבַר וְאָכַל מֵהַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן אֵינוֹ סוֹתֵר אֶת הַיָּמִים הַקּוֹדְמִים. וְיֵשׁ חוֹמֶר בְּיוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן יותר מִבְּחֲטוּמָאָה וּבְתִגְלַחַת, שֶׁהַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן לֹא הוֹתַר מְכַלְּלוֹ – אֵין לוֹ שׁוּם אוֹפֶן הֵיתֵר הֵיוֹצֵא מִן הַכְּלָל, וְאַף לְצורך מצוה הוּא אָסוּר, וְאִילּוּ חֲטוּמָאָה וְתִגְלַחַת הוֹתְרוּ מְכַלְּלָן וְהֵיינוּ בְּתִגְלַחַת מִצְוָה – תִּגְלַחַת של מצורע, שֶׁהִיא מצוה, שאם נִצְטָרַע הַנָּזִיר מוּתָר לוֹ לְקַיֵּים מִצְוֹת הַמְּצוֹרָע וְלְהִתְגַּלֵּחַ, וּבְמֵת מִצְוָה – אָדָם שֵׁמֵת וְאֵין מִי שֶׁיִּטְפֹּל בּוֹ וְיִקְבְּרֵנוּ, מוּתָר לְנָזִיר לְהִיטַּמֵּא לוֹ כְּדֵי לִקְבְּרוֹ. וְחוֹמֶר יֵשׁ בְּחֲטוּמָאָה יותר מִבְּתִגְלַחַת, שֶׁחֲטוּמָאָה סוֹתֶרֶת אֶת הַכֹּל – שאם נִטְמָא הַנָּזִיר, נִסְתָּרִים כָּל יְמֵי נְזִירוּתוֹ שֶׁמִּנָּה עַד עַכְשָׁיו וְצָרִיךְ לִמְנוֹת שוּב אֶת יְמֵי הַנְּזִירוּת מִתְּחִילָתָם, וְאַף אִם נְזִירוּתוֹ יְתֵרָה עַל שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְעוֹד חוֹמֶרָא, שֶׁחַיָּבִין עָלֶיהָ קָרְבָּן – אִם נִטְמָא הַנָּזִיר, וְאִילּוּ תִּגְלַחַת אֵינָהּ סוֹתֶרֶת אֶלָּא שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְאִם נְזִירוּתוֹ יְתֵרָה עַל שְׁלֹשִׁים יוֹם, דַּיּוֹ שִׁימְנָה שְׁלֹשִׁים יוֹם מִשְּׁעַת הִתְגַּלְּחוּת עַד סִיּוּם נְזִירוּתוֹ, וְגַם אֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ קָרְבָּן אִם נִתְגַּלַּח הַנָּזִיר בְּתוֹךְ נְזִירוּתוֹ:

גמרא

הַגְּמָרָא מְבָרֶרֶת אֶת דִּבְרֵי הַמִּשְׁנָה: וְלִמְּדָה לֹא נֶאֱמַר שֶׁטּוּמְאָה לֹא תּוֹתֵר מְכַלְּלָהּ וְיִהְיֶה אָסוּר הַנָּזִיר לְהִיטַּמֵּא אַף לְמֵת מִצְוָה, מִקַּל וְחוֹמֶר מֵאִיסּוּר שְׁתִיַּית יַיִן, וּמַה אִיסּוּר יַיִן שֶׁהוּא קַל שֶׁהֵרֵי אֵינוֹ סוֹתֵר אֶת נְזִירוּת אִם שָׁתָה, וְאַף עַל פִּי כֵן הַחְמִיר בּוֹ הַכָּתוּב שֶׁלֹּא הוֹתַר מְכַלְּלוֹ, וְאַף לְצורך מצוה אָסוּר הַנָּזִיר לִשְׁתּוֹת, אִם כֵּן טוּמְאָה שֶׁהִיא חֲמוּרָה מִמֶּנּוּ שֶׁהֵרֵי פּוֹתֶרֶת אֶת הַנְּזִירוּת, וְכִי אֵינוֹ דִּין שֶׁלֹּא תּוֹתַר מְכַלְּלָהּ וְיֵדָא הַנָּזִיר אָסוּר לְהִיטַּמֵּא אַף לְצורך מצוה. תַּלְמוּד לוֹמַר בְּאִיסּוּר טוּמְאַת נָזִיר (במדבר ו ז) 'לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לְאָחִיו וּלְאַחֹתוֹ לֹא יִטַּמָּא', וְהֹלֶא פָּסוּק זֶה מְיוּתָר, שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר (שם ו ו) 'עַל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבוֹא' וְאָבִיו וְאִמּוֹ בִּכְלָל זֶה, וּמְדוּע פָּרַט 'לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ', אֶלָּא כְּדֵי לְדַיֵּיק שֶׁדַּוְוקָא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא, אֲבָל מִיטַּמֵּא הוּא לְמֵת מִצְוָה.

וְלִמְּדָה לֹא נֶאֱמַר שֶׁיֵּין יוֹתֵר מְכַלְּלוֹ לְצורך מצוה, מִקַּל וְחוֹמֶר מֵטּוּמְאָה שֶׁהוֹתְּרָה מִכְּלָלָהּ, מָה טּוּמְאָה שֶׁהִיא חֲמוּרָה, שֶׁהֵרֵי סוֹתֶרֶת אֶת יְמֵי נְזִירוּתוֹ, וְאַף עַל פִּי כֵן הוֹתְּרָה מִכְּלָלָהּ לְצורך מת מצוה, אִם כֵּן אִיסּוּר שְׁתִיַּית יַיִן שֶׁהוּא קַל מִמְּנָה שֶׁאֵינוֹ סוֹתֵר אֶת הַנְּזִירוּת אִם שָׁתָה, אֵינוֹ דִּין שֶׁיּוֹתֵר מְכַלְּלוֹ לְצורך מצוה. אֶלָּא אֲמַר קְרָא (במדבר ו ג) 'מִיַּיִן וְשֵׁכָר יָזִיר', שִׁפִּירוּשׁוֹ 'מִיַּיִן חָדָשׁ וִישָׁן יִפְרוֹשׁ', וְהוּא מִיּוּתָר, שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר (שם ו ד) 'מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן וגו' לֹא יֹאכֵל', אֶלָּא יֵתֵר הַכָּתוּב וְכִפֵּל אֶת הָאִיסּוּר לְלַמְּדֵנוּ לְאֶסּוֹר לְנָזִיר יֵין מִצָּוָה כְּיֵין רְשׁוּת.

וְלִמְּדָה לֹא נֶאֱמַר שֶׁיַּיִן יַסְתִּיר אֶת הַכֹּל, מִקַּל וְחוֹמֶר מֵטּוּמְאָה, מָה טּוּמְאָה שֶׁהִיא קַלָּה שֶׁהֵרֵי הוֹתְּרָה מִכְּלָלָהּ לְצורך מת מצוה, וְאַף עַל פִּי כֵן יֵשׁ בָּהּ חוּמֶר זֶה שֶׁהִיא סוֹתֶרֶת אֶת הַכֹּל, אִם כֵּן יַיִן שֶׁהוּא חָמוּר מִמְּנָה שֶׁהֵרֵי לֹא הוֹתַר מְכַלְּלוֹ לְצורך מצוה, וכי לֹא נִיתַּן לְלַמֵּד בְּדֶרֶךְ 'כָּל שֶׁכֵּן' שֶׁיַּסְתִּיר אֶת הַנְּזִירוּת אִם שָׁתָה. אֶלָּא אֲמַר קְרָא לְגַבֵּי נָזִיר שֶׁנִּטְמָא (במדבר ו יב) 'וְהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים יִפְּלוּ [–יְמֵי הַנְּזִירוּת שֶׁקָּדְמוּ לְטוּמְאָתוֹ יִבָּטְלוּ, וְצָרִיךְ לִמְנוֹתָם מֵחָדָשׁ], כִּי טָמֵא נִזְרוֹ', הוֹסִיף הַכָּתוּב 'כִּי טמא נִזְרוֹ', לְהַשְׁמִיעֵנוּ שֶׁדַּוְוקָא טוּמְאָה סוֹתֶרֶת אֶת יְמֵי נְזִירוּתוֹ וְאֵין הַיַּיִן סוֹתֵר.

וְלִמְּדָה לֹא נֶאֱמַר שֶׁהַתִּגְלַחַת תִּסְתּוֹר אֶת הַכֹּל – אֶת כָּל יְמֵי הַנְּזִירוּת, שֶׁכֵּן יֵשׁ לִלְמוֹד בְּקַל וְחוֹמֶר מֵטּוּמְאָה שֶׁסּוֹתֶרֶת אֶת הַכֹּל, וּמָה טּוּמְאָה שֶׁהִיא קַלָּה שֶׁהֵרֵי מְצִינוּ שֶׁלֹּא עָשׂוּ בָּהּ מַמָּשׁ כַּמִּיטַּמֵּא – שֶׁלֹּא הַחְמִיר הַכָּתוּב עַל אָדָם שֶׁטִּמְּטֵא אֶת הַנָּזִיר כְּמוֹ עַל הַנָּזִיר עַצְמוֹ שֶׁנִּטְמָא, שֶׁהַנָּזִיר הַנִּטְמָא לוֹקֶה אֲבָל הַמִּטַּמֵּא פָּטוּר, וְאַף עַל פִּי כֵן סוֹתֶרֶת אֶת הַכֹּל, תִּגְלַחַת שֶׁהִיא חֲמוּרָה מִמְּנָה שֶׁעָשׂוּ בָּהּ אֶת חוֹמֶר הָאִיסּוּר שֶׁל אָדָם הַמְגַלֵּחַ אֶת הַנָּזִיר כַּמִּתְגַּלֵּחַ – כְּחוֹמֶר שֶׁל הַנָּזִיר הַמִּתְגַּלֵּחַ, שֶׁשְּׁנֵיהֶם לוֹקִים, אֵינוֹ דִּין שֶׁתִּסְתּוֹר אֶת הַכֹּל. אֶלָּא אֲמַר קְרָא (במדבר ו יב) 'וְהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים יִפְּלוּ כִּי טָמֵא נִזְרוֹ', הוֹסִיף הַכָּתוּב 'כִּי טמא נִזְרוֹ', לְהַשְׁמִיעֵנוּ שֶׁדַּוְוקָא טוּמְאָה סוֹתֶרֶת אֶת הַכֹּל וְאֵין תִּגְלַחַת סוֹתֶרֶת אֶת הַכֹּל, אֶלָּא שְׁלֹשִׁים יוֹם.

וְלִמְּדָה לֹא נֶאֱמַר שֶׁטּוּמְאָה נַעֲשָׂה בָּהּ מַמָּשׁ כַּמִּיטַּמֵּא, מִקַּל וְחוֹמֶר מִתִּגְלַחַת, וּמָה תִּגְלַחַת שֶׁאִיסּוּרָהּ קַל שֶׁהֵרֵי אֵינָהּ סוֹתֶרֶת אֶת כָּל יְמֵי הַנְּזִירוּת אֶלָּא שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְאַף עַל פִּי כֵן עָשָׂה בָּהּ הַכָּתוּב אֶת אִיסּוּרוֹ שֶׁל הַמְגַלֵּחַ כַּמִּתְגַּלֵּחַ, שֶׁאַף הַמְגַלֵּחַ עוֹבֵר בִּלְאוֹ, אִם כֵּן טוּמְאָה שֶׁהִיא חֲמוּרָה מִתִּגְלַחַת, שֶׁהֵרֵי הִיא סוֹתֶרֶת אֶת הַכֹּל, אֵינוֹ דִּין שֶׁנַּעֲשֶׂה בָּהּ מַמָּשׁ כַּמִּיטַּמֵּא. אֶלָּא אֲמַר קְרָא לְגַבֵּי נָזִיר שֶׁמֵּת אַחַד מִקְּרוֹבָיו בְּאֶמְצַע הַנְּזִירוּת (במדבר ו ט), 'וְכִי יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע פִּתְאֹם וְטִמֵּא רֹאשׁ נִזְרוֹ', מִשְּׁמָעוּת הַכָּתוּב שֶׁאֵין הָאִיסּוּר אֶלָּא לְנָזִיר עַצְמוֹ שֶׁמִּטַּמֵּא אֶת רֹאשׁ נִזְרוֹ, וְלֹא לְאָדָם אַחֵר שֶׁמִּטַּמֵּא אֶת רֹאשׁ הַנָּזִיר.

וְלִמְּדָה לֹא נֶאֱמַר שֶׁתִּגְלַחַת לֹא נַעֲשָׂה בָּהּ מַמָּשׁ כַּמִּתְגַּלֵּחַ, מִקַּל וְחוֹמֶר מִטּוּמְאָה, וּמָה טּוּמְאָה שֶׁהִיא חֲמוּרָה שֶׁהֵרֵי הִיא סוֹתֶרֶת אֶת כָּל יְמֵי נְזִירוּתוֹ, וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא עָשׂוּ בָּהּ מַמָּשׁ כַּמִּיטַּמֵּא, כֵּן תִּגְלַחַת שֶׁהִיא קַלָּה שֶׁהֵרֵי אֵינָהּ סוֹתֶרֶת אֶת כָּל הַנְּזִירוּת אֶלָּא שְׁלֹשִׁים יוֹם, לֹא כָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה מְגַלֵּחַ כַּמִּתְגַּלֵּחַ. אֶלָּא אֲמַר קְרָא (במדבר ו ה) 'כָּל יְמֵי נֶדֶר נִזְרוֹ תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ' – סכין של שליח לֹא תעבור וְתגלח אֶת רֹאשׁוֹ, קְרֵי בֵּיהּ – יש לך לְהַבִּין מִתּוֹךְ מִשְּׁמָעוּת הַכָּתוּב, הֵן שֹׁלֹא יַעֲבֹר הוּא, עִם תַּעַר עַל רֹאשׁוֹ שֶׁלּוֹ, וְהֵן שֹׁלֹא יַעֲבֹר אָדָם עִם תַּעַר לְאַחֵר, דְּהַיְינוּ לְנָזִיר, עַל רֹאשׁוֹ, שֶׁשְּׁנֵיהֶם נִכְלָלִים בְּמִשְּׁמָעוּת 'תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ', וְאֹסֶר הַכָּתוּב הַעֲבָרַת תַּעַר עַל רֹאשׁ הַנָּזִיר וְלֹא פֵּירַשׁ מִי הוּא הַמַּעֲבִיר, וְלֹא אָמַר 'וְלֹא יַעֲבִיר [הַנָּזִיר] תַּעַר עַל רֹאשׁוֹ', וּמִכָּאן שֶׁהַמְגַלֵּחַ אֶת הַנָּזִיר עוֹבֵר בִּלְאוֹ.

וְלִמְּדָה לֹא נֶאֱמַר שֶׁתִּגְלַחַת לֹא תּוֹתֵר מְכַלְּלָהּ, מִקַּל וְחוֹמֶר מִיַּיִן, וּמָה יַיִן שֶׁהוּא קַל שֶׁהֵרֵי אִם שָׁתָה אֵינוֹ סוֹתֵר אֶת הַנְּזִירוּת, וְאַעַפְ"כ לֹא הוֹתַר מְכַלְּלוֹ וְאִסּוּר אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם מִצְוָה, אִם כֵּן תִּגְלַחַת שֶׁהִיא חֲמוּרָה שֶׁהֵרֵי הִיא פּוֹתֶרֶת אֶת הַנְּזִירוּת שְׁלוֹשִׁים יוֹם, אֵינוֹ דִּין שֶׁלֹּא תּוֹתַר מְכַלְּלָהּ וְיֵאסֵר הַנָּזִיר אַף בִּתְגַלְּחַת מִצְוָה שֶׁל מְצוֹרָע. אֶלָּא אֲמַר רַחֲמָנָא לְגַבֵּי מְצוֹרָע בְּיוֹם שֶׁנִּטְהַר (ויקרא יד ט), 'וְגִלַּח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ אֶת רֹאשׁוֹ' וְהוֹסִיף וְאֲמַר רַחֲמָנָא 'וְאֶת זְקָנוֹ', וְהֵרֵי אִפְשַׁר לְלַמֵּד אֶת זְקָנוֹ מֵרֹאשׁוֹ, אֶלָּא כְּפֹל הַכָּתוּב דְּבָרָיו לְלַמְּדֵנוּ שֶׁאַף סוֹתֶרֶת אֶת יְמֵי נְזִירוּתוֹ, וְאַף עַל פִּי כֵן הוֹתְּרָה מִכְּלָלָהּ לְצורך מת מצוה, אִם כֵּן אִיסּוּר שֶׁאֵינוֹ סוֹתֵר אֶת הַנְּזִירוּת אִם שָׁתָה, אֵינוֹ דִּין שֶׁיּוֹתֵר מְכַלְּלוֹ לְצורך מצוה. אֶלָּא אֲמַר קְרָא (במדבר ו ג) 'מִיַּיִן וְשֵׁכָר יָזִיר', שִׁפִּירוּשׁוֹ 'מִיַּיִן חָדָשׁ וִישָׁן יִפְרוֹשׁ', וְהוּא מִיּוּתָר, שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר (שם ו ד) 'מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן וגו' לֹא יֹאכֵל', אֶלָּא יֵתֵר הַכָּתוּב וְכִפֵּל אֶת הָאִיסּוּר לְלַמְּדֵנוּ לְאֶסּוֹר לְנָזִיר יֵין מִצָּוָה כְּיֵין רְשׁוּת.

המשך בעמוד רכג

הנזיר מותר בתגלחת זו. וְלמה לא נאמר שהתגלחת **לא** תִּסְתּוֹר בְּכֹל, מִכֹּל וְחוֹמֶר מְיַיִן, וּמַה איסור שתיית יַיִן שהוא חמור, שֶׁהרי **לֹא** הוּתַּר מִכְּלָלוֹ אפילו במקום מצוה, ואף על פי כן אם עבר ושתה אֵינוֹ סוֹתֵר את הנזירות כלל ואין צריך להוסיף עליה כלום, אם כן תְּגַלַּחַת שהיא קלה שֶׁהרי הוּתְּרָה מִכְּלָלָהּ במקום מצוה, שהרי אם היה מצורע ונטהר מותר להתגלח אף בימי נזירותו, אֵינוֹ דִּין שֶׁלֹּא תִּסְתּוֹר ולא יתחייב להוסיף על ימי הנזירות כלום בעטיה של התגלחת. אלא, אין לומר כן משום דִּבְעִינַן גִּידּוּל שֵׂעָר – צריך שיהיה לו גידול שיער של שלושים יום כדי לקיים מצות תגלחת ביום סיום הנזירות, וְהָא לֵיכָּא – והרי אין לו שיער שגדל בשיעור זה, ולפיכך צריך להוסיף על נזירותו ולמנות שלושים יום עד שיוכל לסיים הנזירות ויביא קרבנותיו.

וְלמה לא נאמר שאם שתה יַיִן יִסְתּוֹר שְׁלֹשִׁים יוֹם, מִכֹּל וְחוֹמֶר מִתְּגַלַּחַת, וּמַה תְּגַלַּחַת שהיא קלה שֶׁהרי הוּתְּרָה מִכְּלָלָהּ במקום מצוה, ואעפ"כ סוֹתֶרֶת ומצריכה למנות שלושים יום עד סיום הנזירות, אם כן יַיִן שהוא חמור שֶׁהרי **לֹא** הוּתַּר מִכְּלָלוֹ בשום אופן, אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּסְתּוֹר שלושים יום. הגמרא תמהה על המקשן: מֵידֵי הוּא סַעֲמָא – כלום זהו הטעם שהתגלחת סותרת, משום שעבר והפר את נזרו, והרי לא זהו הטעם, אֶלָּא מִשּׁוּם גִּידּוּל שֵׂעָר – שיהיה לו שיער שיוכל לקיים בו מצות גלוח, וְגַבֵּי שתיית יַיִן לא שייך טעם זה, דְּהָא קָאֵים שֵׂעָרוֹ – הרי שערו קיים ולא נפגם על ידי השתיה, ואין סיבה שיסתור שלושים יום, ועל כן לא נוכל ללמוד מתגלחת שיסתור:

משנה

נזיר שנטמא במת בזמן נזירותו, צריך להיטהר מטומאתו ולגלח את שערו, ואחר כך מונה שוב את ימי נזירותו מתחילה. המשנה מבארת את סדר הטהרה והתגלחת: **תִּגַּלַּחַת** הנזיר, הבאה מחמת **טוּמְאָה**, **כֵּיצַד** – באיזה סדר היא נעשית.

הָיָה הנזיר **מַזֶּה** – מקבל הזאה של מי אפר פרה אדומה **בַּיּוֹם** **הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי** כדין טמא מת, **וּמְגַלֵּחַ** את שער ראשו **בַּיּוֹם** **הַשְּׁבִיעִי, וּמֵבִיא** את **קָרְבְּנוֹתָיו** על שנטמא, **בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי. וְאִם גִּילַּח** **בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי** ולא בשביעי כמצוותו, **מֵבִיא** את **קָרְבְּנוֹתָיו בּוֹ בַּיּוֹם,** ואין צריך להמתין למחרת, **דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא.**

אָמַר לוֹ רַבִּי טַרְפוֹן לרבי עקיבא, **מַה** טעם החילוק **בֵּין זֶה** – הנזיר **לְמִצְוָרָע,** והרי גם מצורע שנטהר דינו להתגלח ביום השביעי ולהביא קרבנות בשמיני, ושמעתי ממך שאם איחר וגילח ביום השמיני, אינו מביא קרבנותיו ביום שנתגלח אלא למחרת, בתשיעי.

אָמַר לוֹ רבי עקיבא לרבי טרפון, אינו דומה נזיר למצורע, לפי שזֶּה [–הנזיר שנטמא במת] **טָהֲרָתוֹ תְּלוּיָה בְיָמָיו** – בימי ההזאות והטבילה בלבד [הזאות בימי שלישי ושביעי וטבילה ביום השביעי], ולא על ידי התגלחת [שמצות הגילוח היא רק מדיני נזירות, שהנזיר שנטמא ונטהר צריך להתגלח, ולא מפני שבכך נטהר], ולכן כיון שנטהר לגמרי ביום השביעי לאחר שטבל, יכול להביא קרבן ביום השמיני, אף אם קיים מצות גילוח בו ביום, **וּלְעוּמַת זֹאת מְצוֹרָע, טָהֲרָתוֹ תְּלוּיָה** גם **בְּתִגַּלְּחָתוֹ**, ורק לאחר הגילוח יכול לטבול להשלמת הטהרה, ולכן אם איחר וגילח בשמיני וטבל, נמצא שרק היום נטהר, **וְאֵינוֹ מֵבִיא קָרְבָּן אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה מְעוֹרָב שֶׁמֶשׁ**, דהיינו ששקעה חמה אחר שטבל שאז נטהר לגמרי, ונמצא שביום התגלחת אינו יכול להביא את קרבנותיו:

גמרא

הגמרא מבררת: לאחר שיישב רבי עקיבא לרבי טרפון את דבריו, האם **קִיְּבְלָהּ** רבי טרפון **מִינֵּיהּ** – מרבי עקיבא את דינו [שנזיר שגילח בשמיני מביא קרבנותיו בו ביום] והסכים עימו, **אוֹ לֹא** קיבל, אלא חלק עליו.

מביאה הגמרא ראיה שרבי טרפון לא קיבל את דברי רבי עקיבא: **תָּא שְׁמַע, דְּתָנֵי** הַלֵּל – ששנה הלל בברייתא, **אִם גִּילַּח** הנזיר **בַּיּוֹם** **הַשְּׁמִינִי מֵבִיא קָרְבְּנוֹתָיו בַּתְּשִׁיעִי**, וזה דלא כדברי רבי עקיבא. **וְאִי** **סָלְקָא דַּעְתָּךְ** – ואם תעלה בדעתך שרבי טרפון **קִיְּבְלָהּ מִינֵּיהּ** – מרבי עקיבא, מדוע הצריכה הברייתא להמתין לתשיעי, **לֵיתֵי** **יביא קָרְבְּנוֹתָיו בַּשְּׁמִינִי**, שהרי הכל מודים לדין זה, מאחר שגם רבי טרפון הסכים לדברי רבי עקיבא, אלא על כרחך שרבי טרפון לא קיבל את הדברים, והברייתא שנויה לפי שיטתו.

דוחה הגמרא: **אָמַר רָבָא, לֹא קַשְׁיָא** – אין להקשות מן הברייתא ולהוכיח ממנה, לפי שאפשר לומר, **הָא** – דברי רבי עקיבא שמביא קרבנותיו ביום השמיני, מדברים באופן **דְּטָבַל בַּשְּׁבִיעִי**, וכששקעה השמש בשביעי נטהר לגמרי, ולכן מיד כשגילח ביום השמיני יכול להביא קרבנותיו, **אבל הָא** – דברי הברייתא שמביא קרבנותיו ביום התשיעי, מדברים באופן **דְּלֹא טָבַל בַּשְּׁבִיעִי** אלא בשמיני טבל וגילח, ועל כן אינו יכול להביא קרבנותיו בו ביום, שהרי אינו נטהר עד הערב שמש, ולא נחלקו כלל.

הגמרא לפנינו דנה בזב שטבל לטהרתו היום ועדיין לא העריב השמש, האם מותר להיכנס למחנה לויה: **אָמַר אַבָּיֵי, אַשְׁכַּחְתִּינְהוּ** **לְחַבְרַיָּיא** – מצאתי לחבריו **דְּרַב נָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָא, דְּיָתְבִין וְקָאָמְרִין** – שהיו יושבים ואומרים כך, שנינו בברייתא על הכתוב בפרשת הזב (ויקרא טו יג–יד) 'וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים לְטָהֳרָתוֹ וגו' וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בְּמַיִם חַיִּים וְטָהֵר, וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח לוֹ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה וּבָא **לִפְנֵי ה' אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתָנָם אֶל הַכֹּהֵן**', שמשמע שרחץ בשרו ביום השביעי ומקריב קרבנותיו ביום השמיני, ויש ללמוד מכאן **שֶׁאִימָּתַי** – באיזה אופן **הוּא** [**בָּא**] – רשאי לבוא עד פתח העזרה וליתן קרבנותיו אל הכהן, **בְּזְמַן שֶׁהוּא טָבַל וְעָשָׂה הֶעֱרֵב שֶׁמֶשׁ, אִין,** בלומר אם טבל אתמול וכבר העריב השמש לאחר טבילתו, אכן יכול הוא לבוא עד פתח העזרה, אבל אם **לֹא טָבַל וְעָשָׂה הֶעֱרֵב שֶׁמֶשׁ** – שטבל היום ונמצא שעדיין לא העריב השמש לאחר הטבילה, **לֹא** יכול לבוא עד פתח העזרה. והיו מוכיחים מכאן חבריו של רב נתן בר הושעיא, **אַלְמָא קָסָבַר** התנא, **שְׁטִבּוּל יוֹם שֶׁל זָב** – זב שטבל ועדיין לא העריב שמשו, **בְּזָב דָּמֵי** – דינו כזב ממש, ואסור לו להיכנס למחנה לויה כדין זב. ואמנם הפסוק מדובר בזב בעל שלוש ראיות שחייב בקרבנות, אולם לגבי דין זה אין לחלק בינו לבין זב בעל שתי ראיות, שהרי מכיון שנעשה זב ונטמא נאסר להיכנס למחנה לויה [אף בשתי ראיות בלבד], ומן הפסוק למדנו שגם לאחר שטבל, כל זמן שלא העריב שמשו דינו כזב ואסור להיכנס לשם.

אביי דוחה את דבריהם: **אֲמִינָא לְהוֹן אֲנָא** – אמרתי להם אני, **אֶלָּא** **מֵעַתָּה נַמִּי נְזִיר טָמֵא** – נזיר שנטמא במת וצריך להיטהר ולהביא קרבנות **נַמִּי** אפשר לדרוש כן, **דִּכְתִיב** בו בנזיר (במדבר ו י) 'וּבַיּוֹם **הַשְּׁמִינִי (וְהֵבִיא אוֹתָם)** אוֹ **שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה אֶל הַכֹּהֵן אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד**', ואם כן אפשר לדרוש כמו בזב, **אֵימָתַי הוּא** [**בָּא**] – הנזיר עם קרבנותיו אל פתח העזרה, דווקא **בִּזְמַן שֶׁטָּבַל וְעָשָׂה הֶעֱרֵב שֶׁמֶשׁ**, שנאמר 'וביום השמיני' והכוונה בזה לאחר שטבל ביום השביעי כדין, אבל קודם שהעריב השמש [לאחר טבילתו], לא יבוא עד פתח העזרה להקריב קרבנותיו, שכן דרשה הברייתא לגבי זב, (ס: ד"ה טמא) העלה מדברי הספרי שטבילה קודמת לתגלחת טהרה, אולם הרמב"ם (נזירות פ"ו הי"א) הזכיר בסדר הטהרה תגלחת לפני הטבילה.

המשך מהעמוד הקודם

הנה נכון יהי' לבו בטוח בבורא העולמים אשר הוא היוצר יחד לבם ולפניו נגלו כל תעלומות אשר הנצחון במלחמה זו מובטח הוא ואין זה אלא שאלת הזמן, כי באם יעשה בזה ככל יכולתו ינחל נצחון מידי, ובאם לאו יתמשך ח"ו, אבל כבר הובטח כל אחד ואחת מעמנו אשר בל ידח ממנו נדח, כי הרי בכולם מתפאר הבורא שהם מעשי ידיו להתפאר, אלא שניתנה בחירה חפשית לכל אחד ואחת בכדי שינסה כחותיו ויגלה נקודה הפנימית אשר בו בכחות עצמו, ועצם ההכרה וההתבוננות אשר הנצחון בטוח הוא, מוסיפה כח ועוז בהנהלת מלחמה זו ובגמרה בהקדם, ותודה אם יבשר טובות בהאמור לעיל לקרוב.

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

נ.ב. מוסג"פ העתק מכתבי כללי שבודאי יענין אותו והוא גם שייך לתוכן הדברים האמורים.